

עמ"ת 19312/07/19 - אהרון סרויה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים

עמ"ת 19312-07-19 סרויה(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 1576/2019

בפני
עורר
נגד
משיבה
החלטה

כבוד השופטת חיה זנדברג
אהרון סרויה (עציר)
מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט הבכיר יהושע צימרמן) מיום 18.6.2019 במ"ת 19-05-54793, אשר ציווה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

כתב האישום

- ביום 23.5.2019 הוגש נגד העורר ושניים אחרים כתב אישום לבית המשפט קמא (ת.פ. 19-05-54781) ובו יוחסו לעורר ולנאשם נוסף עבירה של סחיטה באיומים, ולנאשמים כולם יוחסה עבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות.
- לפי הנטען בכתב האישום, אדם מסוים חב חוב כספי לנאשמים בעקבות הלוואות שנטל מהם (בין הצדדים היכרות קודמת על רקע פעילות עסקית משותפת). ביום 17.2.2019 החל אותו אדם לרצות עונש מאסר בפועל. בעקבות זאת, החלו העורר (נאשם 1 בכתב האישום) וחברו (נאשם 2 בכתב האישום) לדרוש מרעייתו של אותו אדם כי תשלם את חובותיו (להלן - המתלוננת).
- ביום 18.2.2019 התקשר העורר למתלוננת מספר פעמים והורה לה להעביר לו 50,000 ₪ לשם כיסוי החוב. בעקבות זאת, התקשר באותו ערב בעלה של המתלוננת לעורר ואמר לו שיעביר לו את הכסף למחרת היום. העורר איים עליו כי אם לא ישלם את הכסף "אני הולך לאשתך לבית, יהיה טבח בבית שלך".
- באותו יום שלח נאשם 2 הודעת וואטסאפ למתלוננת בנוגע לחוב, ובהמשך הגיע נאשם 2 לביתה של המתלוננת ללא הודעה מוקדמת בעת שהמתלוננת שהתה במקום עם ילדיה. נאשם 2 ביקש ממנה לצאת לשוחח עמו, ואזי אמר לה "תגידי לו, אם לא יהיה כסף יהיו בעיות".
- בניסיון לגייס את הכסף, ביקשה המתלוננת מאמה הלוואה בסך 50,000 ₪, ולמחרת היום (19.2.2019) בשעה 09:00 הגיעה המתלוננת לעסק לשטיפת מכוניות אותו ניהל בעלה. במקום נכח אחיו של העורר (נאשם 3 בכתב האישום), אשר עבד בעסק. בהמשך, הגיעו למקום גם העורר (נאשם 1) וחברו (נאשם 2). נאשם 2 איים על המתלוננת כי "לא משנה באיזה בית סוהר [בעלך]... יהיה, אנחנו נגיע אליו ואת שתי העיניים נוציא לו ונרצח אותו", כשהוא מסמן עם שתי אצבעות לכיוון עיניה. העורר איים על המתלוננת "איבדתי כבר הכול, אין לי מה להפסיד, אני מחסנית שלמה אפרק עליך".
- העורר מסר למתלוננת כי בעלה חייב לו 180,000 ₪, ודרש ממנה למסור לו את מספר הטלפון של אחיו של בעלה. העורר (נאשם 1) וחברו (נאשם 2) התקשרו לאח בנוכחות המתלוננת, אמרו לו שאחיו (בעלה של המתלוננת) "עשה הרבה בלגן" ולא "התנהג יפה" ודרשו ממנו להיפגש עמם. משסירב לכך, איימו עליו כי "יגיעו אליו" ו"ימצאו אותו". נאשם 2 אמר למתלוננת כי אם הכסף נמצא אצל האח "נוציא ממנו הכול, נקשור אותו לעץ".

7. בהמשך, נכנס העורר למבנה שטיפת המכוניות. במקום ישב אחד העובדים ושוחח בטלפון (להלן - המתלונן). המתלונן (שמטעם לא ידוע דרשו ממנו העורר ואחיו יום קודם לכן לעזוב את עבודתו בעסק) נעמד כדי לברך את העורר לשלום. בתגובה הכה אותו העורר במכת אגרוף בפניו, שגרמה לו ליפול. המתלונן נעמד, והעורר נטל מספרים שהיו מונחות על השולחן וניסה לתקוף את המתלונן באמצעותן. המתלונן ניסה למנוע מהעורר לתקפו ונתן לו מכת אגרוף בפלג גופו העליון. העורר המשיך להכות את המתלונן כשנאשמים 2 ו-3 מצטרפים ומכים את המתלונן כשהוא שרוע על הרצפה ומנסה להגן על פניו וראשו באמצעות ידיו. המתלוננת צעקה לנאשמים לעזוב את המתלונן.
8. הנאשמים ניגשו לרכבם ועזבו את המקום. קודם לכן, במענה לבקשתו של נאשם 2, מסר נאשם 3 שאין במקום מצלמות.
9. באותו יום, 19.2.2019, בשעה 15:45, התקשר העורר למתלוננת ודרש את כספו. המתלוננת מסרה שאין לה כסף.
10. למחרת היום, 20.2.2019, הגיעו העורר ונאשם 2 ביחד עם אדם נוסף שזהותו אינה ידועה, ללא הודעה מוקדמת, אל בית אחיו של בעלה של המתלוננת. הם דרשו מהאח כי ישיב את כספי החוב. בשל דרישת העורר ונאשם 2, התקשר האח אל המתלוננת ואמר לה, בכזב ובשל הלחץ שהופעל עליו, כי העורר ונאשם 2 הוציאו אותו מרכבו ולא יחזירו לו את הרכב עד שהמתלוננת תשלם להם את הכסף.
11. עשרים יום לערך לאחר מכן, ביום 10.3.2019, בשעה 17:54, התקשר נאשם 2 למתלוננת ודרש את הכסף. המתלוננת השיבה שהעניין אינו קשור אליה. נאשם 2 דרש מהמתלוננת שבעלה יתקשר אליו. המתלוננת השיבה כי מסרה לבעלה את הבקשה "כבר מאה פעמים". נאשם 2 השיב כי "תגידי לו עוד מאתיים אלף פעם".

הבקשה למעצר עד תום ההליכים

12. עם הגשת כתב האישום הנ"ל, התבקש מעצרו של העורר (ושל הנאשמים האחרים) עד תום ההליכים. לא הייתה מחלוקת בין הצדדים באשר לקיומן של ראיות לכאורה ובאשר לקיומה של עילת מעצר, והדין התמקד בשאלת החלופה למעצר או באפשרות לצוות על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני.
13. בית-המשפט קמא נעתר לבקשה וציווה על מעצרו של העורר עד-תום-ההליכים, לאמור:
- "באשר למשיב 1 [=העורר] - חלקו במכלול האירוע, כמפורט בכתב האישום דומיננטי, ניתן להתרשם בעניין זה מעובדות כתב האישום...
המתואר בכתב האישום מגלה מסכת חמורה ומסוכנת.
עברו הפלילי של המשיב מכביד ביותר, וכולל הרשעות ומאסרים ממושכים, אף מהשנים האחרונות.
יתרה מזאת, ביום 19.2.19 נגזר דינו של משיב 1 [=משיב 1] בתיק נוסף 40044-01-16. במועד זה נכח המשיב בדיון ומסר לבית המשפט שברצונו לפתוח דף חדש, ולגמור עם העבר. מתברר כי האירועים המפורטים בכתב האישום, אירעו באותם ימים, וחלק ניכר מהאירוע כולל אירוע תקיפה בנסיבות מחמירות, תקיפה שגרמה לחבלה של ממש, התרחש באותו היום של שימוע גזר הדין ביום בו אמר המשיב כי ברצונו לפתוח דף חדש.
שקילת חלופת מעצר מחייבת מתן אמון, ואולם בנסיבות האמורות, בית משפט איננו יכול לתת את אמונו במשיב.
לזאת יש לצרף את התסקיר השלילי אשר לא המליץ על שחרורו של המשיב. כידוע, חריגה מתסקיר שהינו הגורם המקצועי, הינו אך בהתקיים נסיבות חריגות, ואלו כמפורט לעיל, לא מתקיימות בענייננו.
בנסיבות האמורות, אף אין מקום לשקול פיקוח אלקטרוני. לפיכך, אני מורה על מעצרו של המשיב 1 עד תום ההליכים".
14. על החלטה זו הוגש הערר הנוכחי.

הערר

15. בערר טען ב"כ העורר כי בית-המשפט קמא שגה בכך שלא ייחס משקל לכך שהעורר היה, לטענתו, קורבן לתרגיל "עוקץ" של בעלה של המתלוננת; כי חלקו של העורר בכתב האישום אינו דומיננטי; כי נוצרה אפליה בין העורר שנעצר עד-תום-ההליכים לבין הנאשמים האחרים (נאשם 2 שוחרר לחלופת מעצר; נאשם 3 נעצר בפיקוח אלקטרוני); וכי בית-המשפט קמא שגה כאשר לא ביקש להתרשם בעצמו מהמפקחים שהציע העורר והסתפק בבחינה שערך ביחס אליהם שירות המבחן.

16. מנגד, ב"כ המדינה טען שדין הערר להידחות. ב"כ המדינה הדגיש כי לא נפל כל פגם בהחלטתו של בית-המשפט קמא ואין עילה להתערב בה. ב"כ המדינה ציין כי מדובר בעבירות המעידות על מסוכנותו הגבוהה של העורר, ועל כן נוכח עברו הפלילי המכביד של העורר ונוכח התסקיר השלילי שהוגש בנוגע אליו, אין מקום להתערב בהחלטתו של בית-המשפט קמא בעניין. ב"כ המדינה הוסיף ועמד על כך שביום ביצוע העבירות עצמו (19.2.2019) התייצב העורר בבית-משפט השלום בירושלים (ת.פ. 40044-01-16) לצורך גזירת דינו בתיק אחר, ושם טען העורר כי "התחלתי דרך חדשה ואני רוצה לשכוח. פתחתי דף חדש. רוצה לגמור עם העבר הזה". לדברי ב"כ המדינה, קשה ליתן אמון במי שטוען בפני בית-המשפט כי פתח דף חדש, ובאותו יום עצמו מבצע לכאורה את העבירות החמורות שיוחסו לו בכתב האישום. עוד נדרש ב"כ המדינה להבדלים הקיימים בין העורר לנאשמים האחרים, כשלטענתו לא נוצרה במקרה הנוכחי אפליה בין העורר לנאשמים האחרים.

דין והכרעה

17. דין הערר להידחות.

18. לא נפלה כל שגגה בהחלטתו של בית-המשפט קמא, ואין עילה להתערב בהחלטתו לצוות על מעצרו של העורר עד-תום-ההליכים. פסיקת בית-המשפט העליון קבעה ושבה וקבעה כי מקום בו מיוחסת לנאשם עבירה של סחיטה באיומים אזי הכלל הוא מעצר-עד-תום-ההליכים, הגם שכמובן כל מקרה חייב להיבחן לגופו. כדברי כב' השופטת ברק-ארז בבש"פ 5872/13 **מלכה נ' מ"י**, פורסם ב**נבו** (2013):

"וכבר נפסק שברגיל אין לשחרר לחלופה נאשמים בעבירות סחיטה באיומים, בהיותן עבירות המעידות על מסוכנות וטובע בהן חשש לשיבוש הליכי משפט" (שם, בפסקה 27 להחלטה).

19. כן ראו הדברים הדומים של כב' השופט דנציגר בבש"פ 1196/13 **עואד נ' מ"י**, פורסם ב**נבו** (2013), לפיהם:

"בית משפט זה קבע לא אחת כי לא בנקל ניתן יהיה להשיג את תכלית המעצר שלא באמצעות מעצר מאחורי סורג ובריה כשמדובר בנאשמים בעבירות של סחיטה באיומים" (שם, בפסקה 9 להחלטה).

20. הפסיקה אליה הפנה ב"כ העורר בהקשר זה שונה בנסיבותיה, ואין בה כדי להקים עילה להתערב בהחלטתו של בית-המשפט קמא. הפסיקה המדוברת עניינה בעיקרה מקרים בהם בית המשפט העליון קבע שיש מקום להזמנתו של תסקיר מעצר גם מקום בו מיוחסת לנאשם עבירה של סחיטה בכוח וסחיטה באיומים (ראו, למשל, בש"פ 1575/17 **משהראוי נ' מדינת ישראל** (2017); בש"פ 5794/16 **מדינת ישראל נ' טירי** (2016)).

21. בדרך זו בדיוק הלך בית-המשפט קמא: בית-המשפט קמא הזמין תסקיר מעצר, בחן את נסיבות המקרה המסוים שבפניו, את ההמלצה השלילית שנכללה בתסקיר ואת עברו הפלילי של העורר, והחליט לצוות על מעצרו עד-תום-ההליכים של העורר. בהחלטה זו, כאמור, לא נפלה שגגה.

22. אשר לטענת האפליה: בית המשפט קמא עמד על ההבדלים המשמעותיים בין הנאשמים האחרים ובין העורר, ודי אם אציין בהקשר זה כי ביחס לנאשם 2 הוגש תסקיר חיובי ועברו הפלילי ישן, וביחס לנאשם 3 נקבע כי חלקו קטן בהרבה מחלקו של העורר בביצוע העבירות (לנאשם 3 כלל לא יוחסה מעורבות בעבירה של סחיטה באיומים). נמצא כי דין טענת האפליה להידחות.

23. נותרה לדין טענת ב"כ העורר לפיה בית-המשפט קמא צריך היה לבחון בעצמו את המפקחים. שירות המבחן התרשם מרמת סיכון גבוהה להישנות עבירות אלימות, וממפקחים מוצעים שלא יהוו גורמי השפעה בולמים עבור העורר. מכל מקום, נוכח טענת הסנגור ראיתי לבחון את המפקחים במסגרת הדיון בערר.

24. לאחר שמיעתם של המפקחים, אומר במלוא הזהירות כי התרשמתי היא כהתרשמות שירות המבחן. המפקחים המוצעים (שניים מתוכם נבחנו על ידי שירות המבחן ושניים מהם הוצעו לראשונה במסגרת הערר ונבחנו לראשונה על-ידי) מכירים, ברובם, את העורר פרק זמן קצר יחסית, והרושם היה שהם אינם מודעים למלוא התמונה הצריכה לעניין, וספק רב אם יוכלו להשפיע על התנהלותו של העורר. במיוחד עוררו קושי דבריו של אחד המפקחים שטען כי היה מגיב גרוע יותר מהעורר אילו היו חייבים לו כסף (עמ' 13 לפרוטוקול). על כן, משנבחנו על ידי (במסגרת הערר) המפקחים המוצעים, והתרשמתי הייתה כמתואר, ראיתי לדחות את טיעוני ב"כ העורר בסוגיה זו.

אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ג תמוז תשע"ט, 16 יולי 2019, בהעדר הצדדים.